

Råd och Anvisningar
RoA
A - Prov
Retriever

Innehållsförteckning	Sida
1. Administration A-prov i Kvalificeringsklass och Elitklass	3
1.1 Tidsbegränsning	3
1.2 Arrangemang	3
1.3 Ansökan och administration jaktprov, SSRK Prov	3
1.4 Medlemskap	4
1.5 Rollfördelning	4-5
• Jaktledare	
• Provledare	
• Kommissarie	
• Domare	
• Steward	
• Picking-up	
1.6 Antal hundar per klass	5
1.7 Begränsningar för deltagande	5
1.8 Lottning	5
1.9 PM	6
1.10 Startlista	6
1.11 Prislsta	6
1.12 Domare	7
1.13 Exteriörbeskrivning	7
1.14 ID-kontroll	7
1.15 Förtydligande angående dressyrhjälpmedel	8
1.16 Återbetalning	8
2.0 Kvalificeringsklass (Kkl)	8
2.1 Förberedelser	8
2.2 Bedömningsanvisningar (Kkl)	8-9
3.0 Elitklass (Ekl)	9
3.1 Förberedelser	9
3.2 Startordning	10
3.3 Provets genomförande	11-13
3.4 Bedömningsanvisningar (Ekl)	13-15
4.0 Antijaktgrupperingar	15
5.0 Apporterna kategoriseras	16
6.0 Allmänna anvisningar för SSRK:s domare av A och B prov	16-18

1. Administration A-prov i Kvalificeringsklass och Elitklass.

1.1 Tidsbegränsning

Den del av året då jakttid på aktuellt vilt gäller.

1.2 Arrangemang

- SSRK HS är ansvarig för A-prov, enligt Jaktprovsbestämmelserna för A prov i Kvalificeringsklass och Elitklass.
- SSRK:s avdelningar är ansvariga arrangörer
- SSRK:s rasklubbar kan arrangera ett (1) A prov Ekl varje år
- Alla A prov är öppna för alla raser enligt jaktprovsbestämmelserna.
- Mästerskap, ett (1) per år, Svenskt eller Internationellt kan arrangeras och begränsas av Rasklubb att gälla enbart den egna rasen. Svenska jaktprovsbestämmelser ska användas.

1.3 Ansökan och Administration av jaktprov, SSRK Prov

SSRK använder från och med 2012 specialdesignat elektroniskt systemstöd för hantering av alla jaktprov. SSRK centralt tillsammans med Avdelningar och Rasklubbar hanterar ansökan, godkännande och provadministration med rapportering till SKK genom denna lösning.

Arbetsgången är som följer:

- Avdelning/Rasklubb lägger in (ansöker) om prov i ”SSRK Prov”. Alla prov, Kkl och Ekl, ska ansökas i SSRK Prov.
- Vi inläggning i SSRK Prov ska minst finnas uppgift om:
  - Namn på provet
  - Uppgift om datum för provet samt sista anmälnings och betalningsdag
  - Typ av arrangemang och klasser samt antal startplatser
  - Provledare och eller kontaktperson med kontaktuppgifter
- SSRK centralt beviljar ansökan och gör på detta sätt provet publikt så det kan ses av alla medlemmar.
- För KKL gäller att ansökan, vid behov, läggs in i SSRK Prov senast tre (3) veckor innan aktuellt provdatum. Möjlighet till kommande Kkl skall framgå av annons eller information på respektive hemsida.
- SSRK centralt beviljar ansökan och gör på detta sätt provet publikt så det kan ses av alla medlemmar.
- Avdelning/Rasklubb öppnar respektive prov för anmälan i rimlig tid innan sista anmälningsdag.
- Då provet öppnas för anmälan ska minst följande information vara kompletterad:
  - Namn på domare i respektive klass
  - Gärna också Inbjudan som kan laddas upp i SSRK Prov
- Avdelning/Rasklubb ansvarar för administration av provet med alla ingående aktiviteter, såsom:
  - Publicering av all information eller inbjudan finns i SSRK Prov
  - Öppnar provet för anmälan
  - Stänger provet för anmälan senast dag efter anmälningstidens utgång
  - Hantering av medlemskontroll och betalningar

- Lottning enligt fastställda regler i SSRK jaktprovbestämmelser
  - Publicering av startlistor
  - Publicering av PM i SSRK Prov.
  - Publicering av startlistor
  - Hantering av hundar med förhinder och reserver
  - Genomförande av provet och notering av priser i SSRK Prov
  - Bekräfta återbetalning enligt gällande bestämmelser
  - Verifiering av pris i aktuella klasser från domarens påskrivna prislista.
  - Rapportering av resultat till SKK
  - Sända in påskrivna prislista till SSRK kansli för arkivering.
- Efter verifiering av insända resultat till SKK överförs intäkter till arrangören inom 1 vecka efter rapporterat och avslutat prov.

1.4 Medlemskap

För att delta på ett officiellt provarrangemang inom SSRK måste medlemskap i SSRK eller motsvarande utländsk klubb kunna styrkas.

Vid prov arrangerat av Rasklubb räcker medlemskap i respektive rasklubb, SSRK eller motsvarande utländsk klubb, dock inte utländsk Rasklubb.

1.5 Rollfördelning

**Kommissarie, provledare och jaktledare ska utses vid alla av SSRK godkända prov!
Picking up ska finnas på alla SSRK prov i Kkl och Ekl!**

Jaktledare.

- Ansvarar för provets säkerhet, tillsammans med mark/jaktvärd och provledare.
- Ansvarar för jakten och skyttarna.

Provledare

- Kontakter domaren/domarna i god tid om färdväg, ankomsttid, logi m.m.
- Ansvarar för kontakt med markägare/jakträttsinnehavare.
- Fördelar funktionärernas arbetsuppgifter
- Håller i deltagarsamlingen
- Ansvarar för provets säkerhet, tillsammans med mark/jaktvärd och jaktledare.
- **Ska** vara anträffbar på provplatsen under hela provet
- Ansvarar för att domarnas förläggning motsvarar enkel hotellstandard. Med enkel hotellstandard menas enkelrum med dusch och toalett i eller i anslutning till rummet.

Kommissarie

- Behöver inte vara på provplatsen men ska kunna nås via telefon under hela provdagen.
- Tar emot eventuella protester .

Domare

- Ansvarar för att provet genomförs enligt gällande jaktprovsbestämmelser och RoA
- Tjänstgörande domare får inte vara skytt under pågående prov

Steward

- Är domarna behjälpliga med att kalla fram hundar till bedömning
- Ansvarar för att nödvändig ordning upprätthålls bland deltagare och publik

Picking up

- Ska vara domarna behjälpliga med apportering av ”omöjliga” fåglar
- Ska hela provet vara tillgängliga för domarna

1.6 Antal hundar per klass

Vi skall sträva efter att ha:

KKL: 4 till 8 hundar, bedömda av 2 domare med lägst kategori B/A

Elitklassen är en konkurrenssklass och championatsgrundande meriter kan delas ut, därför ska de organisatoriska förutsättningarna vara likvärdiga så långt möjligt är vid alla A prov i klassen.

EKL: Min 12 hundar, bedömda av minst 3 domare, varav 2 st. kategori A

1.7 Begränsningar för deltagande

- Hund som tillhör tjänstgörande provledare eller kommissarie. Rekommendation att provledning även innefattar hundar i tjänstgörande provledare eller kommissaries hushåll.
- Hund som tillhör tjänstgörande domare, domaraspirant eller domarelev.
- Hund som ägts, förts eller personligen tränats av tjänstgörande domare eller domaraspirant under de senaste sex månaderna.
- Hund som ägs av någon ur tjänstgörande domares hushåll har inte rätt att delta i den klass domaruppdraget gäller.
- Tik som löper.
- Hund som är utrustad med halsband, sele, täcke, bandage eller liknande föremål som anbringats på hunden. Detta gäller då hunden är under bedömning.
- Hund, som har oläkta sår, visar hälta, har vattensvans eller annan fysisk skada som kan nedsätta dess arbetsförmåga.
- Hund som under de senaste sex månaderna, före utställning, prov eller tävling ägts av person som av SKK:s Disciplinnämnd utslutits eller ålagts förbud att anmäla, föra eller låta framföra hund vid utställning, prov eller tävling, får inte delta.

1.8 Lottning

Efter att anmälningstiden gått ut och kontroll gjorts att alla uppgifter finns och är korrekta samt anmälningsavgiften är betald, kan anmälningarna räknas samman och eventuell lottning göras. Vid lottning ska de föreskrifter som finns beaktas:

- Lottning ska ske utan hänsyn till ras eller avdelningstillhörighet.
- Domare ska undantas från lottning med 1 hund.
- Markägare eller representant för markägare ska undantas från lottning med 1 hund.
- De kommissarier och provledare som tjänstgjort inom en avdelning under aktuell provsäsong ska undantas från lottning vid ett provtillfälle med 1 hund.
- Även inbördes startordning ska lottas oberoende av ras, kön eller avdelning.
- Vid förlängd anmälningstid ska alltid de hundar som anmälts innan ordinarie tids utgång placeras, först därefter sker, vid överanmälan, lottning bland senare anmälda hundar.
- Finns undantag från lottning SKA detta anges i därför avsett fritextfält, ”Lottningskommentar” då det också blir synligt i startlistan.

1.9 PM

Efter eventuell lottning till startplats och inbördes startordning lottats ska PM skrivas och läggas in i SSRK Prov samt informationen göras visuell och tillgänglig för alla som kommit med eller lottats bort.

PM: et bör innehålla följande:

- Arrangerande avdelning, namn på provet samt provdatum.
- Samlingstid.
- Tydlig vägbeskrivning till samlingspunkt
- Vilken/vilka domare som tjänstgör, dock kan påpekas att arrangören har rätt till ändringar fram till provdagen utan återbetalningsskyldighet.
- Namn på provledare samt telefonnummer.
- Namn på kommissarie samt telefonnummer.
- Telefonnummer till den som tar emot strykningar.
- Att återbetalning av anmälningsavgiften sker enligt gällande regler.
- Påminnelse om vaccinations- och exteriörbeskrivningsdokument

1.10 Startlista/Katalog

Efter att PM utsänts kan startlista publiceras. Startlistan bör ha följande utseende och innehåll:

Första sidan:

- Arrangerande klubb och avdelning
- Provform
- Namn på provet
- Provdatum

Andra sidan:

- Vilka domare som dömer vilka klasser
- Eventuell domaraspirant samt aspirantdomare
- Eventuell domarelev samt elevdomare
- Namn på provledare samt telefonnummer
- Namn på kommissarie samt telefonnummer
- Vilka eventuella priser som utdelas

Följande sidor:

- Hundar i katalognummerordning. Uppgifterna kommer i standardutförande från SSRK Prov.

1.11 Prislistan

Några dagar före provet kan prislistor skrivas ut från SSRK Prov. Det utskrivna originalet använd under provet för att domare ska kunna signera satta priser i respektive klass.

Kontrollera efter provet att hundens pris noteras rätt och att domaren skriver under varje hunds resultat.

Prislistan ska efter provet sändas till SSRK kansli för arkivering.

1.12 Domare

Tillsätts i samråd med SSRK/HS eller av HS utsedd person då vi måste ta tillvara alla tillfällen till vidareutbildning av vår domarkår.

Tag kontakt med domare i samband med grundplanering av provsäsongen (avdelningens jaktprovsekreterare eller av honom/henne utsedd person svarar för detta).

Tackar domaren preliminärt JA, skickas en skriftlig inbjudan med ett frankerat ”svarskort” eller via mail så att domaren kan bekräfta inbjudan skriftligt eller elektroniskt.

Domaren ska enligt de domaretiska reglerna besvara den skriftliga inbjudan inom 14 dagar oavsett om svaret är JA eller NEJ.

Den skriftliga överenskommelsen ska inkludera:

- Namn på provet.
- Provdatum.
- Färd sätt, bil, tåg eller flyg och vem som beställer vad.
- Kontaktperson.

Mall för överenskommelse finns på SSRK Hemsida

Om domaren, mot tungt vägande skäl, tvingas lämna återbud är det kutym att denne hjälper till att få fram ersättare.

1.13 Exteriörbeskrivning

Från och med den 1 juli 2003 ska en retriever, för att starta i elitklass på jaktprov, ha genomgått en exteriör beskrivning eller erhållit pris (inkl. 0 pris) på officiell utställning (SKK/JhK 2002-12-18). Observera att detta gäller även hundar som redan tidigare har startat i elitklass.

Den exteriöra beskrivningen ska göras av en exteriördomare, auktoriserad på retriever.

Hunden ska ha uppnått en ålder av nio månader.

Tid och plats för beskrivningen kan väljas av domare i samråd med uppdragsgivare, som kan vara enskild hundägare, uppfödare, avdelning, sektion eller rasklubb.

Lämpliga tillfällen för exteriör beskrivning kan vara i samband med jaktprov, träningsinternat och kurser, kennelträffar, working tests, eller i anslutning till en SSRK-utställning. Ersättning utgår i samråd med uppdragsgivaren.

Uppdragsgivaren använder ett särskilt formulär för exteriör beskrivning som består av två lika sidor. Formuläret kan även beställas 2-sidigt från SSRKs Kansli. Efter genomförd beskrivning behåller hundägaren den ena kopian, som sedan ska uppvisas för jaktprovets kommissarie i samband med start i elitklass. Den andra kopian ska skickas till SSRK:s kansli för arkivering. Vid anmälan till elitklass ska hundägaren ange att hunden är exteriörbeskriven, alt. utställd. På SSRKs anmälningsblankett finns en särskild ruta för detta.

1.14 ID-kontroll

Kontroll av ID-märkning kan ske genom stickprov, det är dock önskvärt att samtliga hundar kontrolleras. Kontrollen bör göras i samband med att hunden startar och gärna efter genomförd provning.

Arrangören ska tillse att en scanner finns att tillgå för de hundar som är chipmärkta.

1.15 Förtydligande angående dressyrhjälpmedel

I regelverkets § 13 *Anvisningar för hundförare* står ”Dressyrhjälpmedel som hunden kan förknippa med olust eller aga är ej tillåtna under provet” Observera att detta **inte** innefattar handikapphjälpmedel, t.ex. krycka, som föraren otvetydigt behöver för att kunna ta sig fram i provmarken.

1.16 Återbetalning

Återbetalning sker vid bortlottning, vid uppvisande av intyg om sjukdom, skada eller löp, och till reserv eller hund med uppnådd merit som omöjliggör start i anmäld klass och som avsäger sig sin plats två dagar före provet.

2.0 Kvalificeringsklass (Kkl)

2.1 FÖRBEREDELSE

- Vid utskick av PM till deltagarna i kkl ska bifogas RoA för deltagare på A-prov. (*Dokument: Instruktioner till deltagare på A-prov eller praktisk jakt*)
- Prislista ska upprättas och tillställas tjänstgörande kommissarie, som kan vara en av de ordinarie apportörerna.
- Det är en fördel om tjänstgörande domare känner till marken. Domare ska ha behörighet A.
- Domare ska inte medföra egen hund. Antalet provhundar per domare bör inte överstiga sex.
- I nära anslutning till provhundarna ska finnas en erfaren apportör (Picking up) som kan skickas på skadeskjutna fåglar som enligt domarens bedömning hamnar för svårt för Kkl-hundarna.
- Hundarna ska föras okopplade genom hela prövningen och endast kopplas på uppmaning av domare.
- Skadad eller bandagerad hund: Observera regelverkets § 3 I provet får ej deltaga. ”Hund som har oläkta sår, visar hälta, har vattensvans eller annan fysisk skada som kan nedsätta dess arbetsförmåga”. Informera domaren som har ansvar för att provet genomförs enligt gällande bestämmelser.
- Förtydligande angående dressyrhjälpmedel: I regelverkets § 13 *Anvisningar för hundförare* står ”Dressyrhjälpmedel” som hunden kan förknippa med olust eller aga är ej tillåtna under ”provet”. Observera att detta inte innefattar handikapphjälpmedel, t.ex. krycka, som förare otvetydigt behöver för att kunna ta sig fram i provmarken.

2.2 BEDÖMNINGSANVISNINGAR Kkl

Verklig viltfinnarförmåga ska prioriteras vid bedömningen.

- Bra markeringsförmåga är av största vikt hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Han bör emellertid vara lydig och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ uppskattas mer än de hundar som måste dirigeras till viltet. Den bästa hunden synes vanligen kräva minst hjälp och får det svåra att se enkelt ut.

- För att kunna tilldelas **Godkänd** krävs att vilt fällt i hundens närhet och i dess åsyn. *Dock utan att utsätta den för "viltregn"*. Hunden bör totalt utföra minst fem (5) apporteringar som även bör innefatta skadat vilt. Apporteringsavstånd och apportering av "runners" anpassas för klassen. Hundarna ska få det antal apporteringar som är rimligt för ett A-prov (5-10 apporteringar) beroende på jakt och svårighetsgrad på apporteringarna.
- Till skillnad från Ekl är Kkl inte en konkurrenssklass. Hundarna ska dock ställas upp och skickas i ordning enligt A-provsregler och apporteringarna ska värderas och noteras på sedvanligt vis i domarbok. Under skyttet ska hundarna vara lugna, tysta och uppmärksamma på fallande vilt. I sökarbetet ska de kunna hållas inom anvisat område och inte störa ojägad mark. Ostadga kan inte leda till Godkänt.
- För att godkännas i denna klass ska hunden uppvisa de kvaliteter och egenskaper som krävs för en möjlig premiering i elitklass.
- Vi skall sträva efter att inte prova och bedöma Kkl hundar och hundar till Praktiskt jaktprov för championat tillsammans.

3.0 Elitklass (Ekl)

3.1 FÖRBEREDELSE

- Provplats ska ej annonseras ut i Apportören eller på nätet på grund av risk för jaktsabotage.
- Picking-up ekipage måste finnas tillgängliga från provets början. De bör tillhöra ställets ordinarie apportörer.
- Varje domare/domarpar ska ha en särskild markör, dvs. en person med stor erfarenhet av fågeljakt som gör en skiss över området och där ritar in nedslagsplatserna för dött och skadat vilt.
- Varje domare/domarpar, steward och picking-up-ekipage ska vara försedd med komradio. Provledare/domare ska ha planerat jakten tillsammans med jaktledaren och då särskilt beaktat:
- Beräknat antal fällt vilt. Domarna informeras om hur många apporteringar varje hund kan få, relaterat till förväntad vilttillgång.
- Antal såtar under jaktdagen.
- Vilka såtar som kan utnyttjas vid provet.
- Provhundarnas placering i terrängen vid de olika såtarna. De tjänstgörande domarna ska noga diskutera arbetsfördelningen avseende:
- Vad under jakten respektive domare ska hålla uppsikt på.
- Vem som skickar hundar.
- Vem som tar emot inlevererat vilt från hundförarna.
- Skyttarna informeras om att de eventuellt ska utse en "gun's choice", alltså den hund som tilltalar dem mest som apportör.

3.2 STARTORDNING

Startordningen bestäms genom lottdragning, som sker vid samlingen, och deltagarna förses med nummerlappar.

- I grundomgången kallas deltagarna enligt denna startordning. Hundarna prövas gruppvis i nummerordning enligt de nummer de blivit tilldelade.
- En grundomgång med förväntat normal vilttillgång, innebär minst 3 apporteringar per hund. Hos första domarparet sker två apporteringar och hos det andra domarparet en apportering. Om vilttillgången är god finns möjlighet att ge hundarna fler apporteringar än två hos första domarparet och en hos andra. Systemet två-en bygger på walked up situationen men behöver inte tillämpas på driven fågel.
- Driven fågel: Beroende på var hundgrupperna står och möjlighet att skicka över hundar till andra gruppen kan man välja att behålla hundarna efter sina två och fortsätta skicka/utnyttja skjutna fågel. Det är inte önskvärt att lämna efter sig stor mängd fågel och lämna området inför skyttar för att hundarna fått två fåglar var, även om det finns Picking up hundar på plats.
- Domarna ska försäkra sig om att rätt hundar finns med i linjen. Hund med lägst startnummer, enligt lottad startordning, ska vara på domarens högra sida.
- Om första omgången består av två apporteringar var och hund nr 1 misslyckas med sin första apport skickas hund nr 2. Lyckas hund nr 2 få in apporten (= eye wipe), får den ändå gå först på nästa apport. Det är inte rättvist att ge en hund två förstachanser i följd och den andra hunden två andrachanser.
- Om första omgången består av bara en apport per hund och hund 1 misslyckas och hund lyckas med en eye-wipe, ska den eventuellt andra skjutna fågeln erbjudas till de andra domarna. Hund 1 och 2 utgår och två nya hundar kallas in. Man kan välja att skicka hela linjen om fågeln ligger där. Bedömnings sättet skiljer sig ju mellan drivet och walked up.
- Efter grundomgången, när alla hundar prövats av båda domarparen/domarna, konfererar domarna om hundarnas insatser. De hundar som inte begått något gravt fel (som alltså fortfarande har chans till 1:a pris) placeras i en grupp och prövas i fortsättningen för sig. **Gruppen med belastade hundar får det antal apporteringar som behövs för att kunna säkerställa ett kvalitetspris. Observera att en "ren" hund inte ska matchas mot en hund som är belastad med ett gravt fel. Den numeriska startordningen bör följas inom varje grupp.**
- Ingen hund blir utslagen innan den bedömts av två domare, med undantag för hund som gjort diskvalificerande fel. Konferera dock alltid med domarkollegan.
- Om man har ett antal apporteringar kvar på slutet så kan man behålla startordningen, men ändå välja apporteringar så att de som fått ett antal svåra apporteringar får något enklare och vice versa. *Detta för att få ett bra bedömningsunderlag.*

3.3 PROVETS GENOMFÖRANDE

- Provet försiggår under en hel dags jakt.
- Elitklassen bedöms normalt av fyra domare i ett tvådomarsystem. Minst två av de tjänstgörande domare ska ha kategori A. Deltagande hundar fördelas så jämt möjligt är mellan domarparen.
- Vid jakt på driven fågel kan med fördel ett tredomarsystem tillämpas. Minst två av de tjänstgörande domarna ska ha kategori A. Deltagande hundar delas mellan domarna så jämt möjligt är. Byte av hundar sker normalt mellan såtarna.
- Vid en större, driven jakt kan man välja att pröva hundarna på varannan såt. Diskutera innan med jaktledaren hur detta bäst kan lösas, liksom med apporteringsansvarig. På de såtar som utnyttjas för provet bör ordinarie apportörer vara medvetna om att de måste ta hänsyn till provhundarna.
- Man bör eftersträva att döma i par. Fördelen med detta är att den ena domaren kan gå fram för att se vad som händer, hur hunden arbetar, och kanske kontrollera med skyttarna var viltet har fallit. Under skottlossning fördelar man uppgifterna så att man har koll på förare och hundar. Är hundarna tysta och stadiga? Påverkar förarna sina hundar osv?
- Under en driven jakt kan det hända att domaren måste lämna en grupp hundar för att gå iväg med de hundförare som står på tur för att skicka från en annan position. De hundar som lämnas kvar utan uppsikt ska då vara kopplade.
- Skicka provhundar på vilt som anses möjliga att finna. Man ska slutföra en uppgift. Om man börjar skicka en hund på en apport ska ännu en hund skickas om den första misslyckas. Man måste alltid skicka två hundar. Om man inte avser att skicka fler hundar ska domare därefter gå ut i området och kontrollera om viltet finns där. Man ska då endast leta i det område man anvisat för hundföraren. Därefter överlämnas uppgiften till picking-up-hund. När domare går ut för att leta får inga hundar lämnas obevakade och okopplade.
- Finns det endast en hund kvar i provet och inga andra hundar kan sändas, får en hund prövas ensam för att få tillräckligt bedömningsunderlag.
- Vid drivna fåglar placeras hundarna så att de ges så goda chanser som möjligt att kunna markera, dvs. de bör stå på avstånd från skyttarna. Rätt placering vid en driven såt är A och O för att få bästa bedömningsunderlag.
- Man bör sträva efter att skicka hund omgående, då man noterar skadat vilt som bedöms möjligt att finna.
- Hunden bör skickas från den position varifrån den markerat fågeln. Om fågel faller så att förare och domare har svårt att se hunden i sitt arbete bör hunden ändå skickas direkt. Först därefter flyttar sig domaren och hundföraren snabbt till en bättre position. Det ger hunden bättre möjlighet att lösa uppgiften som en markering.

- Om föraren inte själv markerat nedslagsplatsen för det fallna viltet ska domaren ge tydliga anvisningar om vart hunden ska skickas.
- Domarna bör, om möjligt, be skyttarna att inte skjuta över hunden när den är ute och apporterar.
- Under en jakt där vi är inbjudna kan vi av naturliga skäl inte styra skyttet och jakten. Här kommer domarens sunda förnuft in. Man bör undvika att skicka under pågående skytte om det inte rör sig om markering och skadad fågel. Långa dirigeringar på död fågel kan vänta till efter avslutat skytte.
- Under den första omgången bör hundarna få tillfälle att apportera vilt som skjutits av "den egna" skytten. Hamnar fågel mycket nära en hund, hämtas den av domaren eller lämnas till den andra domaren för prövning. Fåglar som ligger döda helt öppet har väldigt litet värde som bedömningsunderlag och bör plockas upp för hand. Eventuellt kan vissa sådana apporteringar användas för längre dirigeringar. Det är dock viktigt att inte göra "cirkus" av det hela genom att lämna fågel i marken för att gå långt och skicka tillbaka från olika positioner. Det är oetiskt och för tankarna till WT eller B-prov.
- Utnyttja apportering genom att erbjuda den andra domaren vilt som skjutits för dina hundar. Signalera tydligt, t.ex. med höjd käpp eller över radio. God kommunikation mellan domarna är ett måste, bl.a. för att undvika att två hundar skickas samtidigt på samma vilt.
- Hund ska apportera det vilt som den skickats på, såvida inte föraren fått besked att hunden kan hämta vilket vilt som helst. Om annat vilt råkar finnas i hundens väg och apporteras ska hunden skickas på nytt. Likaså om det skjuts ett vilt som hamnar framför nosen på hunden, i linje med den apport som hunden skickats på. Om en specifik apport anges av domaren ska annat vilt som tas av misstag ej räknas in som apporterat vilt.
- Skadat vilt ska apporteras direkt. Om startande hund är ute på annan apport ska picking-up-hund skickas. Föraren av picking-up-hunden bör gå närmare och undvika att vissla och störa den hund som provas.
- Dött vilt lämnas under skottlossning för att ge möjlighet att i första hand skicka hunden på skadat vilt.
- När ett antal hundar har misslyckats att finna ett skjutet vilt ska inte domarna leta efter det förrän alla domare är överens om att inga fler hundar i linjen ska skickas.
- Slutgiltigt antal apportering avgörs av domarna. Ett riktmärke är sex – sju apportering för hund som genomför hela provet, apporteringarna får då inte vara alltför lätta utan ge ett ordentligt bedömningsunderlag.

- Finalomgång för de hundar som fortfarande har chans till ett förstapris och eventuellt cert/ck. Döms av samtliga domare. Undvik att i detta läge ”stänga böckerna”! Har alla domare sett hundarna så bör man kunna fatta ett beslut innan man behöver stänga böckerna. Det kan dock finnas skäl att skilja två utomordentligt duktiga hundar åt med en extra apport och stängda böcker. Har domarna bestämt sig för att stänga böckerna ska detta informeras om direkt, och inte komma som en förklaring i efterhand.
- Man ska stoppa ett prov i tid. Driver man provet för långt finns det risk att man kommer att slå ut alla hundarna.
- Hundarna ska inte skickas på fågel om fara för hundens säkerhet föreligger. T.ex. över alltför höga/riskfyllda staket, ut på osäkra isar, över trafikerade vägar etc.

3.4 BEDÖMNINGSANVISNINGAR Ekl

- Verklig viltfinnarförmåga ska prioriteras vid bedömningen.
- Bra markeringsförmåga är av största vikt hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Han bör emellertid vara lydig och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ bör placeras före de hundar som måste dirigeras till viltet. Den bästa hunden synes vanligen kräva minst hjälp och får det svåra att se enkelt ut
- Föraren får inte vidröra hunden när ekipaget står på pass eller går i linjen på en trampjakt. Om föraren tar i hunden i avsikt att lugna den eller hindra den från att knalla, betraktas det som att hunden de facto knallar (diskvalificerande fel). Om hunden knallar men genast stoppas på kommando betraktas även det som ett diskvalificerande fel.
- Under en walk-up ska hunden gå fot utan att behöva extra kommando av föraren. Vid drivna fåglar ska hundarna vara stilla, de får enbart röra sig för att kunna markera bättre. Idealet är en hund som inte kräver någon som helst uppmärksamhet från sin förare, och som är lugn och helt tyst såväl på pass under den drivna jakten som vid fotgående på en walk-up. Vid walk up prov är **endast två** hundar okopplade hos varje domarpar! Har två hundar prövats på fågel kallas hundar över från andra sidan linjen för att prövas. Därefter går de fyra domarna ut **tillsammans** och letar efter fågeln.
- En eye-wipe innebär att hunden finner ett vilt som en annan eller andra hundar misslyckats på. Detta under förutsättning att de tidigare skickade hundarna varit på nedslagsplatsen och jagat där. Om så inte är fallet räknas det inte som en eye-wipe, men de först skickade hundarna utgår ur provet eftersom de misslyckats med en uppgift där fågel uppenbart finns (Out of control, dålig viltfinnarförmåga).

- Om den först skickade hunden misslyckas på en apport är inte avsikten med att skicka hund nr två i första hand att jämföra hundarnas förmåga att klara just den apporten, utan att kontrollera om där finns något vilt, dött eller skadat. Det arbete som hund nr två utför ska bedömas för sig.
- Om en apport stryks ska alla hundar som prövats på fågeln fortfarande ha med sig arbetet på fågeln i bedömningen. Alltså – hundens insats stryks inte för att fågeln stryks utan värderas ändå till fördel eller nackdel för hunden. Hundarnas arbete bedöms separat och inte i jämförelse med varandra.
- Om fler hundar prövas på en runner måste dessa hundar bedömas i relation till vilken ordning de prövats.
- Den först skickade hunden bör kallas in ganska snabbt om den inte kommer till området. Om man låter en hund som inte utför ett acceptabelt arbete jobba för länge, så minskar möjligheten att finna fågeln om den skulle vara vid liv. Det är lätt att förledas tro att fågeln nog inte är där och minska tiden för nästa hund som skickas. Om man sedan efter en kort stund kallar in den hunden och går ut och finner fågeln, har man inte gett den hunden rättvis behandling.
- Direkt efter drevet blåsts av kopplas alla hundar utan de två som ska vara under bedömning.
- Det är stor skillnad på first dog down situation och att bli eyewipad på dött vilt. Döm den eyewipade-på-dött -vilt-hunden som **out of control** – ligger fågeln död på plats och man inte kan få dit hunden är hunden OOC eller saknar viltfinnarförmåga. Den eye-wipade hunden utgår ur provet.
- First- dog- down hunden kan behållas beroende på situationen och fågelns svårighetsgrad man kan stryka fågeln och behålla hunden OM hunden gjort ett bra försök på den (varit vid nedslagsplats etc). First dog down kan drabbas av fördröjning på grund av vägen dit – glöm inte det. Det kan aldrig döma FDD om hunden ska över vatten t.ex.
- Snabb apportering och snabb inleverering är det ideala. En hund som lägger ner en fågel för att få ett bättre grepp bör inte bestraffas för hårt. Observera dock att det inte får handla om slarvigt apportgrepp eller ett upprepat beteende.
- Föraren ska inte behöva slita viltet ur munnen på hunden.
- Allt vilt ska undersökas efter tecken på hård mun. En fågel som har yttre skador har sällan fått det pga. hunden utan t.ex. vid fallet eller om hunden behövt dra ner fågeln ur ett snår. En hund med hård mun skapar kross-skador som inte syns visuellt. Det är med andra ord endast genom att känna på fågeln som detta kan avgöras. Om osäkerhet råder huruvida fågeln skadats av skottet, nedslaget eller hunden, frias hunden. Förare bör ges möjlighet att känna på skadat vilt, men domarens beslut är slutgiltigt. Iaktta stor försiktighet och konferera med kollega innan beslut fattas!

- Bra apportter bör utnyttjas, och domaren bör även i början av provet inte tveka att skicka på fåglar som ställer lite krav på hundarna. Den första apporten kan visa sig vara en vinnarapport.
- Hunden ska lyda på visselsignal. Högljudd korrigering eller hundens namn är att betrakta som högljudd handling. Signaler utan effekt är lika med dålig kontroll eller utom kontroll.
- Var inte alltför snabb att döma ut hunden för ”förföljande av vilt”. Hunden ska få ”testa” om vilt är oskadat. Om den förföljer någon meter är acceptabelt innan den återgår till rätt uppgift.
- En hund som skickas på apport ska hållas under observation hela tiden, ända tills den lämnat av viltet till föraren!
- Man ska föra bok över varje apport. Apporterna kategoriserar beroende på svårighetsgraden och utförandet. Observera dock att det är lätt att missbedöma svårighetsgraden. En bra hund får allt att se enkelt ut!
- Domare ska placera sig så att man kan höra eventuellt pip i linjen. Andra hundförare ska inte behöva utsättas för stressen att ha pipande hundar bredvid sig. Nolltolerans gäller för pip såväl som ostadga.
- Domare ska placera sig ute i terrängen så att man kan se hundens arbete. En domare sköter skickande och en domare är ute i marken.

4.0 Antijaktgrupperingar

- Då dessa gruppers egentliga syfte är att skapa uppmärksamhet kring sina aktioner, bör strategin vara ”locket på”.
- Gå inte ut med förhandsreklam om proven i lokala media.
- Lägg inte ut vägbeskrivning på Internet och använd inte ”Jaktprov” på vägskyltarna.
- Kom ihåg att i alla sammanhang framhålla den lagstadgade nytta hundarna gör vid eftersök på skadat och skadeskjutet vilt samt deras betydelse för att hålla jaktetiken på en hög nivå.
- Se till att reglerna för utsättning av vilt följs till punkt och pricka.
- Utse någon i funktionärsstaben till ”diplomat” som kan föra klubbens talan om något inträffar och som har förmågan att inte låta sig provoceras. Lika viktigt är det att lugna eventuella upprörda känslor bland provdeltagare och åskådare.
- Gör överhuvudtaget ingen stor sak av eventuella incidenter.
- Försök att inte vara ensam vid konfrontation med sabotörerna, de uppträder vanligen minst två tillsammans.
- Plocka bort och stoppa undan eventuella vapen.
- Läs igenom Svenska Jägareförbundet handling ”Att hantera jaktsabotage”.

5.0 Apporterna kategoriseras enligt följande:

A+ en exceptionell apport (En plusapport är alltid en runner). En eye-wipe är inte lika med nock upp eller plus. En eye-wipe kan vara ett B!)

A° ("nock up") hunden löser uppgiften på ett övertygande sätt.

A en väl utförd apport, oavsett svårighetsgrad. Svårighetsgraden bör dock noteras.

A° ("nock down") det finns smärre anmärkningar på utförandet.

A- hunden gör inga grava fel, men får in apporten med vissa besvär.

B inkluderar ett gravt fel av något slag. Hunden kan inte få ett 1:a pris med en B apport.

E innebär ett diskvalificerande fel, och hunden hamnar på 0 pris.

6.0 Allmänna anvisningar för SSRK:s domare av A-prov.

Jaktprovsverksamhetens främsta mål är att under jägarmässiga former bedöma deltagande hundars jakttegenskaper till ledning för avelsarbetet. Jaktproven är kvalitetsgaranterade av SSRK i så måtto att de arrangeras efter godkännande av och i enlighet med anvisningar som utfärdats av SSRK.

I SSRK: s "Jaktprovsbestämmelser" för Retrieverprov A och B återfinns regler för hur verksamheten ska genomföras och hur de olika aktörerna – startande, arrangörer och SSRK ska samverka. Här nedan anges de regler och rekommendationer som gäller för jaktprovsdomaren.

En domare måste vara väl insatt i SSRK:s gällande jaktprovsbestämmelser, aktuella Råd och Anvisningar (RoA) och övriga överenskommelser från t ex domarkonferenser för den eller de provformer som han/hon ska döma vid provtillfället.

Ansvar och förhållningssätt

Domaren ska betrakta sig som en representant för Svenska Spaniel och Retrieverklubben och bemöda sig om ett i alla avseenden korrekt uppträdande. Domaren ska granska och värdera de deltagande hundarna på ett vedertaget, förtroendegivande och övertygande sätt och verka för att en positiv stämning råder vid bedömningen.

Domaren har ensam ansvaret för provets slutliga genomförande. Även om andra funktionärer har bestämda uppgifter enligt givna instruktioner är domaren personligen ansvarig för ordningen och för att övriga funktionärer fullgör sina uppgifter på ett korrekt sätt. Före bedömningens början ger domaren funktionärerna direktiv om sättet för bedömning av de olika klasserna. Om inget särskilt skäl till ändring finns, ska bedömningen ske i den ordning som anges i startlistan. Provdeltagare som önskar ändringar i turordningen för bedömningen får framföra detta till provledningen. Det är likväldigt domaren, som fattar detta beslut. Eventuella ändringar ska meddelas provdeltagarna på lämpligt sätt.

Domaren ska inte färdas till provet eller före provet övernatta hos person som anmält hund för honom/henne på det aktuella provet.

Det är kommissariens ansvar att prislistorna är korrekt förda innan de signeras och vidarebefordras till SSRK.

Anvisningar för bedömningen

Domarens uppgift vid ett prov är att under jägarmässiga former bedöma och ange kvaliteten på jaktegenskaperna hos deltagande hundar och att inbördes placera tävlande hundar i konkurrenssklasser. Domaren ska vidare ge ett muntligt utlåtande över de deltagande hundarna och motivera sin prissättning.

Vid ett jaktprov bedöms **egenskaper eller en kombination av egenskaper och inbördes kvalitet** med förtjänster och fel enligt gällande jaktprovbestämmelser, samt hundens mentala egenskaper. Domaren tar härvid hänsyn enbart till hur hunden framstår och uppträder vid bedömningstillfället. Det primära syftet med all bedömning är att tjäna aveln genom att värdera resultatet av avelsarbetet sådant det framgår av de deltagande hundarnas egenskaper och kvalitet. Domaren har givetvis också till uppgift att i sin bedömning tydliggöra sådana fel och brister som är tecken på ett negativt resultat och utveckling av avelsarbetet.

Bedömningens princip är en sammanvägning av förtjänster och fel.

Vid bedömningen ska domaren väga en hunds förtjänster och fel mot varandra.

Domaren ska i första hand notera de *förtjänster i egenskaper och kvalitet* som hunden har och som svarar mot jaktprovsbestämmelserna. En bedömning får inte bestå i ett ensidigt sökande efter och en uppräknings av en hunds fel. En hund som inte har några väsentliga fel behöver av den anledningen inte nödvändigtvis vara ett gott avelsresultat om den trots sin "felfrihet" inte har några påtagliga förtjänster och alltså därmed inte har önskade egenskaper eller kvalitet. Den övergripande anvisningen ska vara att "*varje avvikelse i egenskaper och kvalitet från jaktprovsbestämmelserna är fel och ska bedömas i förhållande till graden av avvikelse*" och sammanvägas med hundens förtjänster.

Egenskapsbedömningen vilar på domarens kynologiska kunskap och hans/hennes fria skön att använda denna kunskap i sammanvägningen av fel och förtjänster. Denna viktiga allmänna princip sätts ur spel endast när det i de officiella jaktprovsbestämmelserna klart anges att ett fel är diskvalificerande, eller när det i jaktprovsbestämmelserna anges att förekomsten av ett visst fel ska leda till att en viss kvalitetsprisvalör inte får överskridas. Diskvalificerande fel ska alltid medföra att hunden ges 0 pris. Domaren ska tydligt i kritiken ange förekomsten av sådant fel. Det är alltså tekniskt felaktigt att tilldela en hund med ett diskvalificerande fel någon annan kvalitetsvalör än 0 pris, även om det i övrigt är en utmärkt hund.

Man finner ofta i jaktprovsbestämmelser listor med fel med angivande av felens grad av allvar (t ex "*grava*" fel) utöver uppräknings av "*diskvalificerande fel*".

Finns inte tydliga direktiv i de officiella jaktprovsbestämmelserna, så gäller grundprincipen att fel och förtjänster vägs mot varandra. Automatisk låsning av fel till prisvalör gynnar inte en bedömning som fokuserar på hundarnas förtjänster och riskerar också att leda till att man får en vinnande hund med minsta antal fel, men som kanske inte alls är den värdefullaste ur egenskaps- och helhetssynvinkel.

Det är viktigt att framhålla att en domares ”fria skön” aldrig ska tolkas som en rättighet att ersätta i välgrundad kunskap baserade beslut med subjektivt tyckande.

Muntlig kritik

Domare uppmantras att genomföra bedömningen så instruktivt och lärorikt som möjligt, och alltid hålla s.k. öppen kritik vid både individ- och konkurrensbedömningarna. Domaren motiverar då sina domslut med en kortfattad muntlig kritik och talar om för provdeltagare och publik varför hundarna ges de priser och placeringar de fått.

Tilldelas en hund KEP eller 0 pris bör domaren alltid muntligen meddela en provdeltagare detta och bör då också kortfattat motivera denna bedömning på ett sakligt och neutralt sätt. Domaren bör inte acceptera att beslutet diskuteras.

KEP (Kan Ej Prisbelönas)

Det är mycket väsentligt att domare är väl förtrogna med skillnaden mellan 0 pris och KEP och vet när dessa ska användas och hur det hela formellt ska hanteras.

KEP är antingen relaterade direkt till hunden eller pga. omständigheter som beror på hundens förare.

För retriever gäller:

- Om antalet apporteringstillfällen inte medger tillräckligt bedömningsunderlag tilldelas omdömet KEP. Används vid A-prov eller praktiska prov.
- Hund som måste avbryta vid A-, B-prov eller praktiskt jaktprov på grund av skada tilldelas omdömet KEP.

Kommentar: Man ska notera att KEP ska användas i undantagsfall och att det oftast är fullt möjligt att ge ett kvalitetspris till en hund med fel.

KEP ska vidare inte heller ges "i stället för" 0 pris utan enbart i situationer där olika omständigheter omöjliggör genomförande av en fullständig bedömning av hunden.

Orsaken till KEP ska alltid anges i domarkritiken.

När KEP tilldelats en hund pga. omständigheter som angår förarens uppträdande etc. ska provledning underrättas.